

GAZDASÁGI LAPOK

30. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Julius 23.

Munkás- és fogoly

szalmazsák, fekvánkos,
lepedő, pokrócz

Telefon: 35-92, 80-82, 104-10.

NAGEL ADOLF

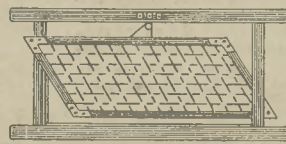
zsák- és ponyvagyár

BUDAPEST,

V., Arany János-u. 10.

Távirat: NAGELA.

Farkas rendszerű
**Sodronyüveges
istállóablak**

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u. 8

Összes készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
**Idomvas-
ablak**

legerősebb
legolcsóbb

ZSÁK

ÉS PONYVA

**ÚJÉSGYSZER HASZ-
NÁLT-ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.**

SCHLESINGER
ÉS TÁRSA
BUDAPEST-VI.,
Gróf Zichy-J.-
utca-36.

Sürgőnyozim:
TURKSMA
Viehgesehäft
Leeuwarden

Pontos
kiszolgálás

Elsőrendű
elismerő
nyilatkozatok

Eredeti hollandi hasas- és tenyész- szarvasmarha

vételeket közvetít mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,

szarvasmarha kereskedése

LEEWARDEN (HOLLAND).

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

Gép-, henger- és autó- olajat, gépzsiradékot, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat
szavatolt jó minőségben.

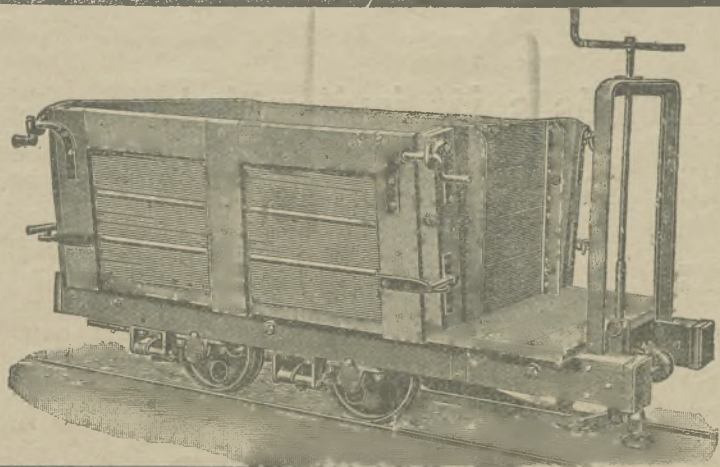
WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

disznózsir, szalonna- és olajnagykereskedők

Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Interurban: József 14-50.

Sürgőnyozim: WEISSEFETT Budapest.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.

Keskenyvágányú Vasutosztálya •••• Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Györi Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

KERESKEDÉS
ÉS
KÖLCSÖNZÉS

ZSÁK, PONYVA ÉS ZSINEGÁRUK

SCHILLINGER MIKSA
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.

(Az országház mellett.)

Telefon: 45-26.

Alapított 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Vizsgálók !!

Összesen stabil, lokomobil gőzgépekről biztos sikerrel vizsgára előkészíttek szerződés mellett, magyarul és németül. **Sirovy Vincze oktató, Budapest, VII. Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.**

PAPIRIT-SPÁRGA

zsineg, heveder, kötél, hajtószijsz összes czélokra

SCHVARCZ JÓZSEF

ÉS TÁRSA

BUDAPEST,

Vilmos császár-ut 53. sz.

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 60-70 patkány irtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küldi Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskerekben.

A 34 év óta fennálló
FISCHER J. CZÉG

ZSÁK-és PONYVA-

gyára, Budapest, V., Nádor-utca 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

szalmazzsák, fejpárna, pokrócz

ponyvakölcsönzés.

I-a Uszó

kocsikenőcs

kék és sárga elsőrendű szállítója

Schvarcz József

és Társa Budapest,

Vilmos császár-ut 53.

Kereskedelmiben

jelölen érett fiatalember légváltás czéljából július-augusztusra, azonnali belépéssel uradalomban vagy jegyzőségben irodai munkára ajánkozik, csupán teljes uri ellátásért, utiköltség megtérítésért. Megkeresést Budapest, Corvin-buffet tiszletvezetőjéhez, Andrassy-ut 41. kór.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

Alapítva 1831.

Telefon 32-58.

46 kitüntetés.

Telefon 32-58.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

vitorlavászon-, len- és jutaárugyár, kikészítő-, telítő- és festőde.

Gyár: Lajtaszentmiklós.

Raktár: Budapest, V., Báthory-utca 6.

Vizmentes szövetek, ponyvák, sátrak, öltönyök, köpenyek, lótakarók, tüzlés- és itatóvedrek, kendertömlők.

Viaszkos-vászon waggon-kárpit, bőrvászon stb.

Kender- és jutazsákok.

Linoleum padlóbevonat.

Aratógépponyvák. ::

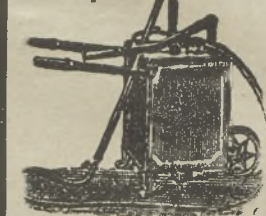
Gépkévekötszinegek.

Ajánlatok és minták ingyen és bérmentve.

A Heller-féle

„King”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az esetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúval azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy hárommagú szóróval) 60 koronától 320 kor.-ig.

IG. HELLER Bécs, II. Prater Schrotzbergstr. 1.

Kérjenek leírást.

Képviselők kerestetnek.

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Írta: **ORDÓDY LAJOS.** — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

STOCK

STOCK

EREDETI

MOTOREKE

Hazánkban tökéletesen bevált.

Számos utánrendelés.

Állandó nagy raktár Budapesten alkatrészektől és saját javítóműhely. Ekevezető tanfolyamok. Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: **DIPLINGS.**

STOCK

STOCK

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZIMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezeli gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszlanak.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

Szemle	Lap
Gazdasági levél. — Z. J.	363
A hortobágyi bodorkáról. — Dr. Rapalos Raymund	365
Amerika nemzetközi társaságainak megerősödése a világ-piaczon. — Löherer Andor	366
Könyvismertetés	367
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Kisebb középbirtok motorja	
Feleletek: Köles, mint takarmány	367
Kisebb szakközlemények	367
Hírek	368

SZEMLE.

(Gabonatermés. — Gazdasági hírek Zalából és a Kisalföldről. — A gabona maximális ára.)

Időjárásunk ellen nem lehet kifogást tenni oly jó, hogy nyugodtan dolgozhatnak a mezőn az aratók, takarodók és cséplők, valamint a kapások és a szántók-vetők is (mert hisz tarlónövényeket vetnek most is).

A gabonatermés nagy átlagban nem sokkal jobb, mint a múlt évi volt, pedig az igen gyenge hozamot adott, hanem azért Istennek mégis hála adhatunk, hogy ilyen juttalmazta meg azt a silány talajmivelést, mit szántóinknak adtunk, mert bizony ez a munka igen sok kívánni valót hagyott hátra. Néhol (p. o. Somogy nagy részén) megbünhödtek a gazdák azért, mert hiányos talajművelés mellett, meg nagyon későn is, vetettek őszi gabonát. És mindezeknek dacára nagyobbak az átlagok most, mint tavaly voltak, mert alig volt itt-ott valami kevés hőütés, mindenütt rendesen beérett a gabona, a rozsa sem tett oly nagy kárt, mint pl. 1914-ben, mert beszáradt s a levélen maradt, a szemre nem terjedt. Az időjárás kitünő volt az aratás alatt s míg a múlt évben — dacára, hogy nagyobb erővel dolgozhattunk, mint az idén — nem romlott meg semmi, mert nem volt oly sok csapadék, mint 1915-ben; ennél fogva sem annyi perges (magkihullás) nem volt, sem annyi kicsirázott vagy dohos s penészes mag nem került, illetve kerül a cséplőgépre, mint a múlt esztendőben, tehát tényleg úgy minő — mint mennyiségileg is jobb az idej termés a tavalyinál, mert használható gabonát többet ad, mint a múlt év,

midőn nemcsak az aratás, de a hordás és cséplés folyamán is nagyon sok kenyérmag tönkrement s voltaképpen ez — nem a termés alacsony volta — okozta a kis hozamot. Arravaló tekintettel pedig, hogy a cséplőgépek száma is megsaporodott, hogy e munka legalább 7—8 nappal előbb kezdődött az idén, mint máskor és hogy esőmentes időben sokkal többet lehet csépleni, mint mikor minduntalan hull a csapadék, nemcsak hamarabb kezdődött a cséplés, de előbb is készül el és akkor nem lesz annyi káros eshetőségnek kitéve, mint a múlt évben.

Ezek azon szempontok, melyeket figyelembe kell venni az idej gabonatermés átlagok összeállításánál. Hivatalos oldalról tudósításokat ez ideig nem kaptunk, így csak magánértesítések-ből, látottak és hallottakból lehet képet alkotnunk a termés minőségéről s mennyiségéről. Alább közlünk egy pár tudósítást, s lapunk mai számában foglalt gazdasági levél eléggé tájékoztatja t. olvasóinkat.

Zalaújfalú.

Irok egyről másról: az aratásról annyit írhatok, hogy az időjárás szép, kellemes, de száraz. Gazdasági munkások mind hadbavonultak s csak az idehaza maradt alkalmatlanok vannak, a kiknek segítségére kértük s kaptuk is a katonai osztagokat s így a vidékünkön az aratás és az összefüggésben levő egyéb gazdasági munkák végzése halad. Buza és rozs aratása lefogyott, betakarítása folyik. Cséplés mivoltáról még üzenetet adni nem tudok.

Egyéb termények: szőlőlevélperonospora fel lépett, de helyenként már a fűrtőkön is látni. Rézgáliczhiány miatt nem birunk ellene védekezni; ha csak a baj terjedését a mostani szép kellemes időjárás nem akadályozza meg, akkor szőlőink veszélybe jutnak, habár a termés kilátások még most kielégítőek.

Fontosabb kapásnövényeinknél: tengeri, burgonya, répánál a termés kilátások szintén kielégítőek.

Természetes és mesterséges takarmányok is biztatónak ígérkeznek.

Egyes nagyobb gazdák vidékünkön a hiányzó gazdasági cselédek helyett Stock- vagy Rába-féle motoros ekéket szereztek be.

Azt hiszem az ily motoros ekékkel a nagyobb gazdák a mezőgazdasági munkák végzéséről kedvezően gondoskodhatnak.

U. i. Vidékünkön az összes kivezényelt katonai munkásosztagokat behívták július 16-ára, ez által részben a betakarítás, de a cséplés is nehezen fog menni, miután az idehaza maradt munkaerő már gyenge!

B. L.

*

Kisalföld, július 16.

Az aratás e hó 3-án általában megkezdődött. Vannak jó rozsok, de van sok silány szemű is. Azok a rozsok ugyanis, melyek késő tavaszig tulnedves földben voltak, magasra nőttek, de szemük apró. Ilyen rozs magyar holdankint 6—7 q-t ad. Buza is meglehetősen, ám a régi magyar fajta ocsu lesz, ez már 2—3 hete száraz volt a rozsdától. Diószegi fajta, ha dült is, szép szemű s fog is fizetni. Leggyengébb az árpatermés. A rengeteg esőtől és szélvihartól össze-vissza kuszálva földön fekszik az árpa, igen sok benne a kalászos sarjuhajtás, úgy hogy csak úgy zöldítene az árpaföldek, az érett árpaszem pedig lapos. Csak az álló árpának lesz nagyobb szeme, ez pedig ritkaság. Vannak bizony olyan árpák, hogy felerészben sem volna érdemes learatni.

Zab jó kilátással kecsegtet. Kukoricza az utóbbi forró napokban jól előre haladt, mert igen el volt maradva. Máskor július második felében már tejes kukoriczát lehetett enni, most nem. A hajnalok néha igen hűsek, 13-án majdnem dér volt, ilyen időjárást a kukoricza nem szeret. Bab szintén szép termést ígér, úgy a mák is. Ez idén igen sok mákot vetett a nép s úgy látszik a mák — bevág! Répák szépek, vannak takarmányrépák, melyeket nagy levélzetük miatt másodízben nem lehetett bekapálni. Czukorrépák is szépek, néhol gyomosak ugyan, de nincs hozzá munkás. Még e hó elején 280—320 fillért kaptak a női napszámosok, a mint az aratás megkezdődött, 4 korona napszámmal gyereket sem lehet kapni kapáláshoz. A takarmányrépa levelét igen lopják, mert most nincs az a szegény asszony, a kinek néhány kacsája ne volna — zsir miatt. Majd ősszel a kukoriczát fogják dézsmálni, hogy kihizlalhassák.

Gyümölcs nincs, valami dió lesz.

Rózsaburgonyának már most a fele roszsz, lassankint nem is fogják termesztetni; igen terjed már, a mint a nép nevezi: az »állami krumpli« ültetése.

Nagy a tej keresése a falukon is, szegény ember nehezen jut a tejhez, a sok gyermek pedig sir, ha nincs tej, kávé. Ennek pedig az az oka, hogy ilyen munkaidőben a tejet nem adják el, mert kell a turó. Mit adjon a kigazda a napszámosoknak, vagy mit egyék ő? Hus nincs, hát naponta ilyen, meg amolyan leves, meg a tészta. De mit tegyen a tészta? Tavaly alig termett mák, diófája nincs mindenkinek, no meg dióhoz cukor is kellene, nálunk szilva nem terem annyi, hogy lekvárt is készítsenek, nem marad más hátra, mint folyton turó és turó kerül a méltre, ehhez pedig tej kell, így gazdahelyen most nem adnak el tejet.

Nagyon kevés az arató, miért is lassan folyik

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

Eredeti **CASE** gőzszántó-gépek, amerikai **aczelcséplők.**

STOVER amerikai benzinmotorok és lokomobilok.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL: **HAHN ARTHUR** és **TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.**

Sürgőnycim: **CASE BUDAPEST.**

az aratás. Kevés a szabadságot katoná, kevés a hadifogoly, idősebb embereknek pedig nehezen hajlik a derekuk. Legalább állandó időjárásunk volna, de legfeljebb 2 nap lehetne egyfolytában dolgozni, 15-én is esett, ma is boros az ég, nedves a föld s este felé esett is.

A sok vizes földbe muhar és köles került, legalább a takarmányt pótolni fogja. Vannak községek, a melyekben láthatni bevetetlen földeket, még most is nyirkos a talaj.

Pozsony és Nyitra megyében június folyamán sok sertés hullott el. Községemben a kansertés is elpusztult, pedig nagy nehezen jutottunk hozzá, egész Mezőhegyesről hozattuk. Milyen kár háramlik abból, ha megint felesztendeig sem lesz kansertés, mennyi malacz fog hiányozni! Mennyi elveszett pénz!

Barsi.

(A m. kir. minisztérium 2350/1916. M. E. számú rendelete a buzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért, zabért és kölesért követelhető legmagasabb árak megállapításáról.)

A m. kir. minisztérium a háboru eseteire szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §. Az 1916. évi termésű buzáért, rozsert kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árak a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben (lásd alantabb!) állapítatnak meg.

Az ott megállapított árak:

buzánál 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenkint 76 kg.-os sulyminőségű, egészséges buzára,

rozsnál hl.-ként 71 kg.-os sulyminőségű, egészséges rozra,

árpánál és zabnál — sulyminőségre való tekintet nélkül — egészséges árpára és zabra vonatkoznak.

A mennyiben a buza hl.-jének sulya — 2%-nál nem több idegen keverék mellett — 76 kg.-nál nagyobb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter-sulykülönbözetnek minden teljes kg.-ja után 78 kg.-ig bezárólag 20 fill.-rel, további 3 kg. sulykülönbözetig, azaz 81 kg.-ig 15 fill.-rel emelkedik.

Amennyiben a buza hl.-jének sulya — 2%-nál nem több idegen keverék mellett — 76 kg.-nál kisebb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter-sulykülönbözetnek minden teljes kg.-ja után 73 kg.-ig bezárólag 20 fill.-rel, azontul minden további kg.-nál 71 kg.-ig 30 fill.-rel csökken.

Ha a buza 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett l—l százelektöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kg.-kint 30 fill.-t le kell vonni.

A mennyiben a rozs hl.-jének sulya 71 kg.-nál nagyobb vagy kisebb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter-sulykülönbözetnek minden teljes kg.-ja után, de legfeljebb 3 kg. sulykülönbözetig 15 fill.-rel emelkedik, illetőleg csökken.

Akár az 1916. évi termésből, akár korábbi termésből származó köles legmagasabb ára, száraz, egészséges, rostált minőségre nézve mm.-kint 40 K.-ban állapítatnak meg.

2. §. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árakat, a melyek magukban foglalják a rakodállomáshoz való szállítás költségét is, száknélkül az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. A Hadi Terményrészvénytársaság, vagy ennek bizományosa által történő vételnél a rakodó-állomás helyén érvényben álló legmagasabb ár az irányadó.

Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja. A zsákért felszámítható legmagasabb árat a kereskedelemügyi miniszter rendelettel szabályozhatja.

A Hadi Terményrészvénytársaság, valamint e társaságnak bizományosai az általuk a termelőtől megvásárolt kölesért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért a jelen rendelettel az illető terményre minőség szerint megállapított legmagasabb árt tartoznak fizetni. Ha a felajánlott termény mennyisége 50 mm.-t nem halad meg, a társaság vagy bizományosa átvételi árként a hatóságilag megállapított legmagasabb árnál egy K-val alacsonyabb árt számíthat.

Ha a Hadi Terményrészvénytársaság vagy bizományosa az általa megvett terményeket a szerződésben megállapított időben a termelőtől át nem veszi, az eladó az átvételi ár után késedelmi kamatot és őrzési díjat is számíthat fel arra az időre, a melyen át a terményeket a szerződésben megállapított időn túl tényleges átvételükig raktáron tartotta. Az őrzési díj nagyságát a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg.

3. §. A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az Osztrák-Magyar banknak az ügylet megkötésekor érvényben állott váltóleátszámítási kamatlábát.

4. §. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak 1916. évi július hó 16. napján lépnek életbe.

Ezen a napon tilos kölest, valamint 1916. évi termésű buzát rozst, kétszerest, árpát és zabot drágábban árusítani vagy vásárolni annál az árnál, a melyet a jelen rendelet legmagasabb árul megállapít.

A ki kölesért vagy 1916. évi termésű buzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért vagy zabért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, ígértet vagy adat

a maga vagy harmadik személy javára, ugyszintén az is, a ki a jelen rendelet ellenére ily terményekért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást ígér vagy szolgáltat az eladó vagy harmadik személy részére, az — a mennyiben cselekménye súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek az összege, a melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 K-n felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ugyanígy büntetendő az is, a ki akár szándékosan, akár a kötelező gondosság elmulasztásával bármely módon közreműködik abban, hogy az árusítással megbízott alkalmazottja vagy az eladást közvetítő más személy a kölesért vagy 1916. évi termésű buzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árak megállapított korlátozását kijátsza vagy meghiusítja, vagy a ki bárkinék e korlátozás kijátszására vagy meghiusítására irányuló eljárását bármely módon elősegíti vagy eltitkolja.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntetendő az, a ki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigerte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljeli. E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban a kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

5. §. A vámkülföldről származó terményekre ez a rendelet nem vonatkozik és e termények forgalombahozatalára nézve a 3411/1915. M. E., illetőleg 534/1916. M. E. sz. rendeletek rendelkezései irányadók.

Kiváló vetőmagra nézve a földművelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezetek előterjesztése alapján e rendelet alól kivételeket engedhet.

6. §. Azokra az 1915. évi termésű buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabkészletekre nézve, a melyek a requirálásokra vonatkozólag érvényben álló rendelkezések értelmében a jelen rendelet életbe lépése előtt már zár alá vétettek, vagy a Hadi Terményrészvénytársaságnak, illetőleg e társaság bizományosainak eladásra, illetőleg átvételre bejelentettek, az eddig érvényben állott legmagasabb árak maradnak irányadók.

7. §. A buzából, rozsból, valamint árpából készült liszt árának kiszámításánál a minisztérium rovábbi intézkedésséig ezentul is a buza, rozs és árpa tekintetében eddig érvényben volt legmagasabb árak irányadók.

8. §. Ez a rendelet 1916. évi július hó 16. napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak területére.

Budapest, 1916 július 14.

Gróf Tisza István s. k.,
m. kir. miniszterelnök

A 2350/1916. M. E. számhoz. Jegyzék a buzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakról.

(A felsorolt árak közül az első kettő a buzára vonatkozik és pedig: az 1-ső július 16-tól december 15-ig, a 2-dik december 15-dik után; a 3-dik és 4-dik szám a rozs és kétszeresre, az 5-dik és 6-dik szám az árpára vonatkozik fenti időszakban.)

Duna jobb partja: Baranya, Fejér, Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, és Zala vármegyék, Győr, Komárom, Pécs, Sopron és Székesfehérvár városok 41.50, 37.50, 34.— 31.—, 33.—, 30.—.

Duna bal partja: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony vármegyék, Pozsony város 41.50, 37.50, 34.—, 31.—, 34.—, 31.—. Árva, Liptó, Turóc, Trencsén és Zólyom vármegyék, Selmecz- és Bélabánya városok 42.—, 38.—, 34.50, 31.50, 34.—, 31.—.

Duna-Tisza köze: Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék, Baja, Hódmezővásárhely, Szabadka, Szeged, Ujvidék és Zombor városok 41.—, 37.—, 33.50, 30.50, 32.—, 29.—. Heves és Pest vármegyék, Kecskemét város 41.50, 37.50, 33.—, 30.—, 32.—, 29.—. Budapest székesfőváros 42.—, 38.—, 34.—, 31.—, 33.—, 30.—.

Tisza jobb partja: Abauj-Torna, Borsod, Bereg, Gömör-Kishont, Ung és Zemplén vármegyék, Kassa és Miskolcz városok 41.50, 37.50, 33.50, 30.50,

33.50, 30.50. Sáros és Szepes vármegyék 42.—, 38.—, 34.50, 31.50, 34.—, 31.—.

Tisza bal partja: Békés, Hajdu és Szabolcs vármegyék, Debreczen város 41.—, 37.—, 33.—, 30.—, 32.—, 29.—. Bihar, Máramaros, Szatmár, Szilágy és Ugocsa vármegyék, Nagyvárad és Szatmárnémeti városok 41.50, 37.50, 33.50, 30.50, 33.—, 30.—.

Tisza-Maros szöge: Arad, Csanád, Temes és Torontál vármegyék, Arad, Pancsova, Temesvár és Versecz városok 41.—, 37.—, 34.—, 31.—, 32.—, 29.—. Krassó-Szörény vármegye 41.50, 37.50, 34.—, 31.—, 32.—, 29.—.

Kirdlyhágón túl: Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyék, Kolozsvár és Marosvásárhely városok 42.—, 38.—, 34.—, 31.—, 32.—, 29.—.

Fiume város és kerülete 42.—, 38.—, 34.—, 31.—, 34.—, 31.—.

Horvát-Szlavonországok egész területe 41.50, 37.50, 33.—, 30.—, 33.—, 30.—.

Árpa. A Hadi Termény rt. által sörfőzésre vagy más ipari célra vásárolt sörárpa az egész ország területén július 16-tól december 15-ig 42— K, december 15-e után 38.— K.

Zab az egész ország területén július 16-tól december 15-ig 40.— K, december 15-e után 37.— korona.

Tehát megvannak a hatósági gabonaárak; ujonganak a merkantilisták és — enyhén szólva — **jogosan zúgolódnak** a mezőgazdák, mert a termelési költségekhez arányosítva, a jelenleg megszabott árak oly alacsonyak, hogy 10 gazda között alig egy fogja ezek mellett számadását megtalálni. Ime a buzánál 15%, a rozsnál 10% és az árpánál 8% az árjavítás, mikor a gazda szükségletét képező ipari termények óriási emelkedését nem fékezi a kormány, sőt mint a vaskartell részese még részben azt elő is segíti. De ha behatóbban vizsgáljuk a dolgot, még ez a kis javítás is csak látszólagos, a tényleges még sokkal kisebb. Hiszen a tavalyi pramiomos árakat véve tekintetbe, bizony csekélység az, a mivel többet kapnak a gazdák ma, mint a múlt évben. S hogy ha a szegény gazda december 15-ig nem adja el terményét, még kisebb árt kap, pedig hányszor nem ő az oka, hogy gabonája egy részét előbb nem adhatta el, p. o. az időjárás miatt későn végezte a vetést, avagy cselédei közül elment vagy elhalt valamelyik s helyette mást nem kaphatott, tehát a felesleges szegődmény gabonát el kell adnia stb. Az is apasztja az árak magasságát, hogy tavaly 75 kg.-os buzáról és 70 kg.-os rozsról szolt a megállapított ár, most pedig 76 kg.-os buzáról és 71 kg.-os rozsról szolt az ének. No de ne folytassuk, tudja ezt minden gazdatárs. Mi gazdák nem kívántunk mást, csak költségeink megtérítését a gabonaárakba betudni, a mit 25% árjavítással értünk volna el. A Bp. H. cikkirója szerint:

»Hozzávetőleges számítással mintegy negyedmillióval kevesebb az az ár, melyet megállapítottak, annál az árnál, mely a termelés költségének növekedésével a gazdák szerint arányos lett volna. A buzánál mintegy 150 millióval, a rozsnál 40—50 millióval, az árpánál 30—40 millióval kevesebb lesz az ár, mint a mennyit a gazdák reméltek. A malomipar érdekelt több kiemelésben részesíti ez a rendelet, mert szükségesnek tartja megemlíteni, hogy a jövőben csak a buzakenyérliszt árát hagyja változatlanul. Más szóval a főzöliszt és a nullásliszt ára növekedni fog és alkalmasint ebben fog kifejezésre jutni az a követelés, melyet a malomipar az őrlési nyereség további növelésére nézve előterjesztett.»

Nehogy azonban kedve szottyanjon valakinek a maximális árnál magasabban értékesíteni gabonáját, a büntetések több mint 300%-kal emeltettek fel, akár az ipari termékek, melyek árából bemutatón álljon itt egy pár:

Zsák volt 1 K 50 f., most 7 K, istráng volt 50 f., most 3 K 20 f., patkó volt 40 f., most 1 K, gépolaj áremelkedés 500%, kén áremelkedés 1000%, kocsikenőcs áremelkedés 400%, rézga-

Hegedű

Csodásan erős és tisztahangú, 10 K, finomabb 14—18 K. Mester műhegedűk 30, 40, 50 korona és feljebb.

Romlottakat művésziösen javít. Árjegyzék összes hangszerekről ingyen.

Mogyoróssy Gyula
kir. szab. hangszergyár
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. sz.

licz áremelkedés 1300%, gépszij áremelkedés 400%, repceolaj áremelkedés 900%, repce-pogácsa áremelkedés 400%, csizma áremelkedés 400%, keréktalp áremelkedés 400%, szekér áremelkedés 526%, műtrágyák áremelkedés 140%, szén áremelkedés 75% stb. stb.

Mikor lesznek ezeknél az ipari készítményeknél az árak maximálva? Ha az élő sertés- és marhaárakat tudták maximálni, ezeknek az árát is meg lehet határozni hatóságilag, csak akarni kell!

Mikorra várhatja a gazda ezen maximális árakat? Mikorra a napszám és szakmáymunkabérek hatósági megállapítását? Mikorra a sok minden más, a mit a gazdák kértek s várnak???

Nem fél a kormány attól, mit Gaál Gaszton mondott, hogy a gazdák egy része nem fog gabonát termelni, hanem áttér az állattenyésztésre, legelő gazdaságra stb. Ki fogja akkor kenyérterménnyel ellátni Ausztriát és szövetségünket?

?

Gazdasági levél.

Budapest—Simongát, 1916 jul. 10.

Atvirrasztott éjszaka után, melyet tulsufolt vasuti fülkében töltöttem, érkeztem meg a simongáti uradalomba, Somogyországba, hogy régi jó barátomat — a jószágigazgatót meglátogatva, egyúttal megtekintsem ezen nagybirtokot. Kaposvártól kezdve kezdett derengeni a hajnal; akkor még csak sötét körvonalakban látszottak a fák és bokrok s sötét, sűrű köd ereszkedett le a laposokra, melyek csak nemrég szabadultak meg a vízállásoktól. Beleg állomástól kezdve azonban már világos lett s szomorodott szívvél láthattam, hogy a sok tavaszi eső után a mostani 3 hetes szárazság és forróság mily romboló hatást fejtett ki ebben a különben jó hírnévnek örvendő vármegyében. A régi magyar nótának szó szerint igaza van erre, mert bizony itt tényleg: ritka buza, ritka árpa, ritka rozs. Ráadásul a kukorica is többnyire ritka s ha a sűrűsége megfelelő is, oly alacsony, gyenge fejlődésű, hogy nem sok reményt táplálhatunk a termésnagyságra nézve, annyival kevésbé, mert hisz néhol az arasznyi szár már forgóját hányja ki. A kisbirtokosok buzája, rozsra nem hiszem, hogy 4 q-nál többet adhasson kat. holdanként, de akad majd közöttük olyan is, mely ennyivel sem jutalmazandja a gazda fáradságát.

De nézzük meg az uradalmi táblákat. Itt már a rendes sűrűséget látjuk a gabonákban, hanem az időjárás többnyire koraéretté tette őket s bizony nem valami dicső állapotokat mutatnak az eddig megejtett próbacséplések (a rozsól már néhány táblán befejezett cséplések is vannak), melyek ily számokat tüntetnek fel: 7.29—5.33—4.30—6.37—5.54—5.95 q rozs per kat. hold. Azt hiszem, a látottak és hallottak után az uradalmi átlag alig fogja a 6 q-t meghaladni. Sok helyen volt vizes a talaj, kiölte vagy megritkította a rozsokat s részben ez is hozzájárult az átlagok alacsony voltához. A búzák kissé jobban fizetnek, mert: 8.37—4.17—5.07—6.90—9.44—7.81—9.10 q átlagot adnak per kat. hold. A Székács-féle buza még lábán volt, akkor midőn ott voltam, készültek aratására, de 8 q-nál ez sem fog többet adni kat. holdanként. Az árpák sem valami bakák, legszebbek itt is — mint az ország legnagyobb részében — a zabok, de ezek is hirtelen érnek, összeasznak az aszályban s közepesen jobb termést nehezen fognak szolgáltatni. A kukoricát is áhitoznak eső után. Ebben a 12 ezer kat. holdas uradalomban pedig a talajmivelés ellen nem lehet senkinek kifogása, hisz a 2 gözekekészlet és a kellő számú igásállatállomány a 4 kerületre osztott s szakszerű vezetés alatt álló uradalomban mintaszerű. Trágya van elég, a földek jó erőben vannak s csak a sok víz és a mostani aszály és a munkáshiány, mely kissé elkéstette a vetés idejét és majdnem lehetetlenné tette a gyomlálást, oka a nem várt gyenge terméseredménynek.

A kapások, mind annak dacára, hogy keservek a munkásviszonyok, mind tiszták, de nem lehetett valamennyit házilag művelni, van valami részes is (harmados); a silányabb kukorica

között akad jó is, de kései szinte. A dohány (melyből 168 kat. hold termeltetik) elég jól áll; a korai már igen szép levelekkel rendelkezik, míg a kései még alig hogy kibujt, de mint az egyik intéző állítja, ez is jó termést fog adni. A takarmánytök is kései vetés, melyről véleményyt mondani nem lehet. A rétek kitünő karban vannak, a legelők is aránylag elég jók. Sok helyük van ezen gazdaságoknak, melyekről még ma sem szikkadt el a talajviz s így hasznosításuk nagyon kérdéses; ilyenekből halastavakat szándékoznak készíteni, a mint kellő munkás-erővel rendelkeznek. Már egy tavat, mely a Rinya patakából kapja vizét, be is népesítettek apró ponty és czompa ivadékkal. Tekintve a hal keresett voltát s jó árát, igen jó gondolat volt a haltenyésztést kezdeményezni, hisz nem egy halgazdaság tisztán 300 K jövedelmet hajtott kat. holdanként a legutóbbi években.

A mesterséges takarmányok közül többfelét termelnek, de tekintettel a tehenészetre, a herefélék és luczerna vannak tulsúlyban s a szárazság dacára is elég jó hozamot adnak ez idő szerint, csak azt vettem észre, hogy a forróság gyorsította ezen növények fejlődését is s hamarosan virágzásnak indulva, szárjuk megkeményedik, fás (rostos) lesz és már kevésbé kedveli az állat, de meg a legnagyobb gondosság mellett is pereg levele, pedig ez a legértékesebb része ezen zöld eleségnek. A munkáshiány miatt a téli takarmánynak elraktározandó heréket sem tudták még levágni. Magnak is hagynak, hogy ne kelljen pénzt kiadni a rossz és drága magvakért. Arankamentes lévén az összes termésük, nyugodtan vethetik el saját termésü magvaikat, sőt jól teszik, ha a felesleget áruba bocsátják, mert ily tiszta magnak, mint itt terem, nagy lesz a kereslete. Muhar, köles, czirok, csalamádé közepes. Bükköny kazalban.

Van vagy 22 kat. hold szőlő, mely pompásan gondozott, teljesen gazmentes, rendesen kezelve, szépen felkötve és vagy 3-szor permetezve, igazán kellemesen hat a szemlélőre, annál is inkább, mert a sok tavaszi eső dacára sem látni rajta peronosporát és más betegséget sem. A 4-ik permetezéshez éppen várták a rézgálic érkezését. Raffia kötözőjük is van elég, mert idejében gondoskodtak róla. A tökéek ugye meg vannak rakva fűrtökkel, hogy ha baj nem éri ezt a szép kis homokbuczkát, nagy termést fog adni.

Megemlítem még, hogy az uradalom 3 szeszgyárában eddig burgonyából készítették a spirítust s van finomítójuk is egyiknél, hogy ne kelljen nyers szeszszel piacra menni; azonban háboru után át fognak fokozatosan térni a répa szeszgyártásra, mely előnyösebb, míg burgonyát csak emberi élelemre fognak termelni, a mit különben kis mértékben most is megtesznek. A Woltmann professzor-féle szeszburgonya igen jól néz ki, míg a többi csak közepes, kivált a későn vetett. Hanem a vidéken a kisbirtokosok burgonyái bizony szánalmas látványt nyújtanak.

Az állatállomány elég bőséges s dacára a szántógépeknek, van elég igásjószág is, hisz most is hordanak a cséplőgépekhez s azonkívül is asztagba takarodnak be a kevés gabonával, de azért néhány fogat jut tarlóhántásra is és a repcevetés alá is készítik a talajt, úgy hogy megtrágyazzák és azonnal alá is szántják e táblákat. Mindent 4 ökrrel kell végeztetni, mert kemény a talaj, nehéz a ut — mély a homok a szárazság folytán — és ügyetlen a béres — t. i. 12—14 éves gyerekek és leányok hajtják az ökröket. Ilyen erővel, wolhyniai népséggel cséplenek rozsot is, kissé kinosan halad a munka, de a szükség kényszeríti az uradalmat ily beosztásra. Mint zsákolók fegyenczek vannak alkalmazva. Másik cséplőgépnél katonai munkásosztag teljesít szolgálatot. Nagyon kellemetlenül hatott éppen ma érkezett néhány hivatalos sürgöny, melylyel egyik-másik aratásra hazabocsájtott cseléd vagy aratómunkást azonnal visszarendeli a katonai parancsnokság. Különös intézkedés, mely az amugy is nehézkesen folyó aratást még jobban hátráltatja. Az is nagyon furcsa, hogy egyik november 1-ig felmentett gépész is megkapta behívóját, de magától értetlik, hogy az uradalom azonnal felfolyamodással él ezen, valószínűleg tévedésből eredő, eljárás ellen.

Mint egyik kerületet kezelő intézőtől értesültem, a wolhyniai népség, ha pénzhez jut, berug a sárga földig, azért is oly gyenge a munkában, a szesz itt már több nemzedéken át tette meg romboló hatását az emberi szervezetre.

Ezen szomorú tények után szinte jól esett egy mulatságos esemény elbeszélését hallani egy hitese szemtanútól. Ballagnak kimért lassúsággal a bivalyok, huzván maguk után a jól megrakott szenes kocsit, egyszerre csak valamitől megijednek vagy hogár csipte meg valamelyiket, elég az hozzá, kijönnek a rendes kerékvágásból s gyorsabb ütemű lépésben az árok felé tartanak. A kiérdemelt öreg bivalyos kényelmesen ül a szekéren a szén tetején s pipáját tömi, közönyösségében nem törődik azzal, hogy merre kanyarodnak bivalyai s csak mikor az árokba potylyan, teszi félre a dohányzacskót s kászolódik fel. Ez a flegma netovábbja, ő tudja, hogy a bivalyokat szándékuktól elterelni nem lehet, hát hagyta őket az árokba mászni, de míg a pipájának tömésével el nem készült, zsebre nem vágta a zacskót.

Minap egy kis tűzveszedelem is volt a szántógép miatt, melynek egyik mozdonyából kipattant szikra 2 kereszt gabonát elhamvasztott. Jobb szikrafogó készülékeket alkalmazhatnának gyárosaink a gőzgépekre, hogy ilyesmi elő ne fordulhasson.

A tehenállomány 96 darab $\frac{1}{2}$ részben simmentháli, vörös, $\frac{1}{2}$ részben hollandi fekete-tarka fajta; szép tágas istállóban elhelyezve, a borjakat felnevelik, ha nem hibásak s a bikákat $1\frac{1}{2}$ éves korban igen jó áron veszik meg a községek. Az uradalom legutóbb egy szép halványpirostarka tenyész bikát vett 5000 K-ért Mezőhegyesen. Most a tehenek legelőre járnak, de azért némi zöldtakarmányt otthon is kapnak még. A tej régi szerződés alapján a helybeli sajtgyárosnak 30 fillérjével adatik át, de szeptemberben új szerződés lesz kötve.

A juhállomány 3200 darab merino-precosse keresztezés.

A sertésállomány 200 darab mangalicza anyakocza és ivadéka, úgy hogy 872 darab a sertés, melyből, ha lesz kukorica, természetesen hizlalva is lesz, de valószínűleg a törzsállomány is emelkedni fog.

A ménésben 43 csikó van csak, mert hisz a katonaság elvitte a már használható anyagot, de különben is a lóállomány 60%-a került a hadsereghez s csupán az anyakanczák maradtak meg. Az uradalom hatalmas méretű ardeni ménje is dolgozik egyesben kocsiba fogva, p. o. mikor láttam a foglyok részére hozott egy kocsi kenyeret a péktől. Minden állat jó kondícióban van.

Van tágas és világos gépész, bognár és kovács műhely, a kárpitós a kocsiszinben, a szíjgyártó a magtárban dolgozik javításokon. Legnagyobb baj, hogy a száraz időben a szekérek igen hamar tönkre mennek, úgy hogy a mesteremberek nem győzik rendbe hozni őket, segítséget, segédet, tanoncot most nem kapni. Nagy magtárak, szinek, szép tágas tisztalakok és egyéb épületek kellő számban vannak ezen szép uradalomban.

Visszautazásom alatt volt alkalmam több utitársal is beszélni s értesültem, hogy Somogy közepe táján is bizony gyenge a termés, habár kissé jobb, mint a nagyatádi kerületben; de legáltalában a munkásban nincs hiány, annyi fogoly, menekült, felmentett stb. van náluk.

Tolnában, a mennyire láttunk, elég jó közép-termesre van kilátás s Fejér megyében sem igen panaszkozhatnak, — legfeljebb a vizenyős földekre, melyekből akad parlag bőven — mert bizony közép-termes itt is várható a gabonából, csupán a tavaszi búzák silányak, viszont a kukoricák oly szépek, hogy jó termésre nyújtanak reményt. Baranyából alig került valami látkőrünkbe, de mint hallottuk, közép-termes van ott is. Végül itt a főváros környékén Pest megyében, hol jó mívelésben részesítik a földeket s van elég munkaerő is (ugy emberi, mint állati), szinte közepes termés kilátásokról beszélhetünk.

Igy megnyugodva a látottak és hallottak felett, nyugodtan tértem haza öreg este, hogy a mult éjjeli virrasztást is kipótóljam alvásban. Z. J.

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Salgó és László, BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20.
Gyár: ÓBUDA.
Telefon 160-82, 163-16. Sürgőnczim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

Használt és új Gyapjuzsákat,

valamint gazdaságoknál szükséges gabonaszakot minden minőség és mennyiségben legolcsóbb napi áron szállít:

Faludi és Elek Budapest, V., Falk Miksa-u. 6.
TELEFON 82-37.
Vizmentes ponyva eladás és kölcsönzés.

A hortobágyi bodorkáról.

Irta: Dr. Rapaics Raymund.

Ha valaki a lexikont üti fel, megolvashatja, hogy a bodorka az *Asplenium páfrány-nemzet-ség* magyar neve, ha pedig a Magyar Tájszótárban keresi kistül, hogy a görögdiñnye kaeskp-zödményét nevezik így. Csak éppen a Pallas-lexikonban jegyzi meg *Borbás*, hogy »említésre méltó, hogy a békésmegyei Sárréten bodorkának a lóherét hívják.«

Magam legelőször a Hortobágyon hallottam ezt a szót. Tágabb értelemben tényleg a herefűvek nevű használat, de vannak, a kik csak speciálisan egyes fajok megnevezésére foglalják le. Viszont azonban tudom, hogy a legelterjedtebb ennek a szónak a használata Bihar megyében s ott is olyanképpen használatos, mint a Hortobágyon. *Borbás* megjegyzésével vetve egybe ezeket, kiderül, hogy a »bodorka« tájszó használatának mai központja Bihar megye s onnan keletre a Hortobágytól Békésig használatos.

Milyen eredetű lehet, nagy kérdés. A helyi használat központjából oláh eredetűnek gondolhatnók, ámde török származása is lehet, vagyis helyesebben ősmagyar szó lehetne.

Az is kérdés, hogy miért viselik egyes herefajok ezt a nevet. Mert igaz ugyan, hogy például a *Trifolium parviflorum* száradáskor összesződörja leveleit, a növény tehát bodrossá lesz, másrészt azonban a törpeségéről is nevezhetik így a növényt, mert a török »bodur« mai magyarsággal annyit jelent: törpe.

Minthogy a Hortobágyon szűkebb értelemben csakis bizonyos herefajokat neveznek ezen a néven, az alábbiakban én is csak ezekkel kívánok foglalkozni. Eddigi tapasztalataim alapján úgy látom, hogy főként négy herefajra alkalmazzák a bodorka nevet, melyek a környéken sziki növényeknek tekinthetők.

Ezek a következők:

1. *Trifolium parviflorum* Ehrh. az egész Hortobágyon gyakori, de igen változó termetű s kivált legeltetett helyeken alig vehető észre. Viszont kaszálon s nedves évben 30 cm. magasra is megnő, ilyenkor fontos eleme a hortobágyi szénának. Mindenféle hortobágyi talajformáción megtalálható, a vakszikon, vagy szikfokon is. Legszorosabb értelemben véve ez érdemi megleginkább a bodorka-nevet.

2. *Trifolium angulatum* W. K. éppen olyan változó termetre nézve, mint az előbbi, sőt még annál sokkal hosszabbra is megnő a szára, ámde ilyenkor többnyire leheveredik a földre. A Hortobágyon kevesebb van belőle, mint előbbiből, másutt azonban ez is lehet gyakoribb. Szintén megvan legelőn is, kaszálon is, de mivel sok tekintetben úgy viselkedik, mint közeli rokona, a fehér here, *Trifolium repens*, ennélfogva csak kevés kerül belőle kaszáláskor a szénába.

3. *Trifolium strictum* L. a négy közül a legkevesebb van itt belőle. Különös, jellemző illata van, melyet azonban megszáritva elveszít. Azt hiszem, hogy mindnyája között ez a legkevésbé értékes bodorka-faj.

4. *Trifolium strictum* L. Éppen olyan gyakori, mint a *T. parviflorum* s a hortobágyi szénának is igen értékes eleme. Seregesen és sűrűn nő, néhol majdnem önmagában is. Szőrössége alapján könnyen föl lehet ismerni a többiek között is.

Ezek a herefajokon kívül még a *Trifolium arvense*, *fragiferum*, *repens* és *campestre* láthatók a Hortobágyon, nagyobb mennyiségben azonban csak a *Trifolium repens*, *campestre* és *fragiferum*.

Olyan kiválóan esős esztendőkből, mint voltak az utóbbi évek s a milyen az idej is, nagyra nő a bodorka s általában rendkívül üde és magas a hortobágyi kaszáló, a sok *Filipendula hexapetala* pedig még különös szépséget is varázsol a fütengerre. Még ott is, a hol máskor, száraz évben, csak parányi, kiaszott növények tengődnek, most térdig érő fűben járhat az ember.

Nagy kár, hogy ez a nagyszerű szénaanyag nagyrésztben kárba vész.

Amerika nemzetközi társaságainak megerősítése a világpiacozon.

Irta: Löherer Andor.

Amerika hatalmas üzleti fejlődésével kapcsolatban alakult ki Amerikának egységes irányban működő tröszt gazdálkodása. Az üzleti monopolumokat így teremtették meg Amerika dollárkirályai.

Az eredmények csábítóak. Ez adta meg az ösztönt arra, hogy a trösztgazdálkodás módját a hol és a mire csak lehet és érdemes, az amerikai ipar és az amerikai tőke uralmának az egész világ piacán való bevezetését még az eddigieknél is nagyobb eréllyel és rendszerint tökéletesebb szervezettel terjesszék ki. Európa mai világháboruja új helyzetet teremtett e téren Amerikának, mert a rendes és mindennapi üzleti élet, a megszokott, a már bevezetett gazdasági termelési rend, a háboru okozta változások miatt jóformán általánosan felbomlott. Ez újabb ösztönül szolgál Amerikának, saját termelő iparát, a hol csak lehet, megerősíteni és kiterjeszteni.

Kétségtelen, hogy a vélemények, felfogások és számítások hol erősen pessimistikusak, hol erősen optimistikusak, mert iparuknak átváltoztatása után az újabb vívmányokhoz való alkalmazkodás nehézségeitől félnek, sőt egy káosztól is, a mi meggyengíthetné Amerikát, az európai iparral az idáig már elért versenyét tovább folytathatni a világpiacozon, sőt attól is tartanak, hogy Európa államai — a háboru után — okulva az elért eredményeken, az idegen országokból azelőtt beszerzett áruk hiányának pótlásánál mai tapasztalataikra támaszkodva, így p. o. a vegyi iparnál is a beszerzett újabb eljárások és termelési módzatok továbbfejlesztésével magukat a lehetőségig függetlenítsék. Ezért az amerikai beviteli vámok felemelését szorgalmazák már most, vagyis az antitröszt törvénynek az európai trösztökre való kiterjesztését kívánják.

Az optimisták ellenben arra számítanak, hogy az európai konkurrencia a háboru által meggyengítve, Amerikának erősödő versenyével szemben egészen erőtlené vált, a mi Amerikának olyan fényes jövőt biztosított, a mivel az egész világon való erőteljesebb uralmát honosíthatja meg.

Ezen oknál fogva ajánlják, hogy Amerika minden tétovázás nélkül lásson hozzá a világot leigázó trösztjeinek továbbfejlesztéséhez és minden erre vonatkozó előkészületeknek haladéknélküli megtételére, hogy a háboru befejeződésével minden előfeltétele készenlétüknek (proparendness) biztosítva legyen.

Azon törekvések, hogy Amerika az európai államok üzleti és világtörekvéseinek az örökébe léphessen, a háboru kitörése után ugyan azonnal életre keltek, mégis eredményei nem mutatkoztak, mert a világpiac felvívó képességének meggyengülésével úgy a háborut, valamint a semleges államokban az erre való kilátások igen elhomályosodtak. Egyébként pedig ezen törekvések a négyes szövetség nagyarányu hadimegrendelése által eltérítették és ezzel eredeti irányuktól kizökkentették.

A trösztképzésnek már idáig kiforrott és bevált módszerével Amerikának módjában van rendszerével és óriási tőkéivel, a milliók egyesítésével üzleti vállalatát a világ bármely részében, sőt egész országokra, vagy a nekik tetsző bármely iparágakra tetszésük szerint kiterjeszteni.

Amerika élelmes üzleti világa azonban nem áll meg egy biztató eszme megszületésénél, vagy kipattanásánál, hanem a kis mustármagot, mint a legkisebb áramlat a természetben, legjobb fejlődésének talajába ülteti át. Az amerikai világkereskedelem uralmát, az amerikai üzleti koponya azonnal nemzeti feladattá avatta. Így szervezte a *City bankot* 1915 november 15-én Newyorkban *F. A. Vanderlip elnök kezdeményezésével*, az »*American International Corporation*«-t, a mely egyelőre Délameriká államai-ban szervezkedik a bankfiliálék megteremtése utján.

»*Vanderlip*« a natinonal *City Bank* részvényeseihez a következő köriratot intézte:

»Az utolsó 16 hó olyan nagy változásokat

idézett elő a világ helyzetében, a mely Amerika kötelességévé teszi az új rendkívüli helyzetet a maga javára kiaknázni. Világosan áll előttünk, hogy Amerika mint nemzet, akár akarja, akár nem, egyenesen reá van utalva nemzetközileg gondolkodni, legfőképpen a financiaális téren. A retentó háboru új mezőket nyitott meg Amerika részére, ennek meghódítására új és megfelelő társadalmi eszközökkel kell magunkat felszerelni. A *City bank* tisztikarának módjában volt nyitott szemekkel a helyzetet felösmerni és tanulságait levonni.

A *City bank* külkereskedelme igen élénk lett és a 100 millió dollárt elérte. A bankfiokok újabb szervezésénél tünt ki leginkább, hogy mennyire áll összefüggésben Amerika külkereskedelme financiaális tevékenységével, mert az eredmények azt mutatják, hogy a nemzetközi kölcsönökkel kapcsolatban nagy kereskedelmi előnyöket tudtak mindig biztosítani, míg más államok e nélkül a legnagyobb nehézségekre bukkantak.

Kevés dologban lehet ugyan határozottsággal a jövőt biztosan megmondani, de az biztosan megállapítható, hogy a legközelebbi időben minden nemzetközi tőkének Amerikából kell kiindulnia. A befektetésekre nézve azonban bármilyen kedvező kilátások nyiljanak is, bizonyos és nem kis nehézségek mutatkoznak, mert teljesen mások odakint a viszonyok, mint nálunk Amerikában.

Az események hatása alatt számos új vállalat és állam óhajt amerikai tőkét, vagy kölcsönt. Másrészt számos jól befektetett európai tőke, a mely jövedelmező is volt, más elhelyezést óhajt, így olyan áron lesz megvehető, a mely az újabb tőkebefektetésekre elfogadhatóknak látszanak. Így termékeny mezője nyilik a nemzetközi financiaüzletekre.

Ez hozza magával és rójja ránk ama nemzeti kötelességet, ezen befektetések lehetőségét alaposan megvizsgálni, mert meg vannak eszközeink azt kellően keresztül is vinni. Ezen a téren kell az amerikai tőkével bevált kedvező rendszerünkkel és üzleti irányunkkal a megkezdett uton továbbhaladni. Az »*American International Corporation*«-t ezen célokból alakítottuk meg.

Ezen új alkotása a *City banknak* — Newyork államban — Albanyban, november 23-án törvényesítve, minden megengedett üzlet bevezetésére és üzésére jogot nyert. Tehát minden eszközt alkalmazhat, hogy az amerikai tőkét a világkereskedelemben és a világ iparában hasznosíthassa. Vállalatokat szervezhet és kezdeményezhet s ha már működésbe jöttek, részvényeit és kötvényeit a tőzsdéken eladhatja, forgalomba hozhatja, vagy sajátjaival becserelelheti. A financiaüzleten kívül azonban bármilyen üzleti-, kereskedelmi-, vagy ipari vállalatot egymaga is szervezheti, vagy üzemből tarthatja, megszerezheti, vagy eladhatja, vagy ezekre kölcsönöket nyújthat, vagy a meglévőkn a megfelelő üzleti beavatkozással segítségére jöhet.

Az alaptőke 50 millió dollár — 250 millió korona, a melynek felét a »*City bank*« részvényeseinek ajánlották fel, a másik felét a társaságban résztvevő bankároknak és ipari vállalatoknak, de egy-egy részvény csak 100 dollárra szól. J. O. Morgan & Co. így fő részvényese ezen új alakulásnak is. Nevezetes ujtás az, hogy az amerikai is angol tapasztalatokon indulva, egy millió dollárt mint kezelési elsőbbségi részvényt bocsátott ki, a melyek azonnal, a mint a vállalat osztaléka a 7%-ot meghaladta a további egyötödét nyerik a tiszta jövedelemnek, a további rész pedig a többi részvényeknek jut.

Ezen ujtásnak legfőbb célja a vállalatok részére olyan hatalmas vezető elemeket megnyerni, a kik az egész üzletet előbbre vinni képesek. Az új vállalat igazgatóságában Amerika 21 legnevezetesebb vállalatának képviselői foglalnak helyet.

A társaság Délamerikában kezdi meg új működését, a hol határtalan kilátások nyilnak új üzletekre. Tulajdonképpen ez a Pan americanismus; de éppen úgy Oroszországban és Chinában is nagy reményekkel néznek elébe az új átalaku-

lásoknak. Oroszországban vasutakat akarnak építeni és a bányákat üzembe venni. Európában a gyapotkereskedelmet akarja új folyamatba helyezni, azután a rézkereskedelmet szabályozni. Általában — az a fő törekvése — a háboru által megakasztott kereskedelmi áruknak elmaradásával beállott amerikai veszteséget fokozottabb tevékenységgel a régi állapotba visszahelyezni, sőt az új alakulással világalomra juttatni.

A tengeren való szállítás eszközeinek gyarapítási céljaira máris a Pasific Mail Steamship Co, 7 hajóját vásárolták meg, a melyek a W. R. Groee & Co. kezdesében lesznek használva.

KÖNYVISMERTETÉS.

Anatólia a világháboru után. A m. kir. Kereskedelmi Muzeum már a Balkánháboru után egész sorozatot tett közzé olyan »gazdasági ismertető«-kből, melyek az 1912—13-diki események folytán létesült új területi alakulatok közgazdasági és üzleti viszonyait ismertették. Ilyen füzet Anatóliáról is megjelent, mivel amaz események folytán oda tolódik el a török birodalom súlypontja. Most a Kereskedelmi Muzeum a világháboru folytán létesült területi alakulatokról tett közzé ismertetőket, nevezetesen egy füzetét Orosz-Lengyelországnak a magyarosítás és német csapatok által megszállott részéről, továbbá Montenegróról. A hozzánk legközelebb eső terület, Szerbia leírása, nyomás alatt van. Most a »Keleti Piacok a háboru után« című sorozatból az Anatóliáról már 1914-ben megjelent füzethez pótfüzet jelent meg: »Anatólia a világháboru alatt«. Ebben a füzetben a kisázsiai piacokon hosszú évek óta működő muzeumi levelező tüzetesen írja le, hogy a világháboru alatt milyeneknek tapasztalta ott a mezőgazdasági viszonyokat. Ismerteti nevezetesen azokat az intézkedéseket, melyek a *többtermelés* jelszava alatt történtek és a melyeknek keretében jelentős szerep jut a *magyar agronomiai tanférfiaknak*. Szó van természetesen Kisázsia fémányairól is, melyek ma kétszeres értékkel bírnak ránk nézve. Alaposan ismerteti azután a füzet az 1915-diki anatóliai üzletmenetet, a mostani közlekedési viszonyokat, a jövőbeni vasuti hálózat gazdasági jelentőségét és a háborus viszonyok által okozott szállítási nehézségeket, Anatólia pénzügyi viszonyait és egyes fontosabb vidékek gazdasági lehetőségeit. A kiválóan *gyakorlati* szempontból megírt füzet értékét emelik a képek, a melyek az adanai vilajet mai mezőgazdasági állapotának jellegzetes részleteiről szemléltető képet adnak. A füzetet az érdekeltek a m. kir. Kereskedelmi Muzeum igazgatóságától díjmentesen kaphatják.

Magyarszentkorona országainak 1910. évi Népszámlálása. Ötödik rész. Részletes Demografia. A magyar kir. kereskedelemügyi miniszter rendeletéből szerkeszti és kiadja a magyar kir. Központi statisztikai hivatal. Ára 6 K. Ez a vaskos könyv lakóházak, lakások, lakhelyiségekről nyújt felvilágosítást, azután a népség koráról számol be, majd a családi állapotokról, nyelvisméretekről, különösen a magyarul tudásról, de egyben az irni és olvasni tudásról is különböző vonatkozásokban nyújt felvilágosítást és pedig hozzátehetjük, hogy szomorú adatokat tár elénk, mert az analfabéták száma meghaladja a 40%-ot. Hol vagyunk mi még a művelt nyugattól s hol a Skandináv államoktól, melyekben még 1% irni-olvasni nem tudót sem lehet találni? Talán 1910 óta némi javulást tapasztalhatunk e téren, de a mit 4 esztendő javított, azt a háborus 2 év bizonytalansággal elrontotta s most sem vagyunk dicsérendőbb helyzetben, mint a népszámlálás idejében. A béke legelső s legfőbb kötelessége kell hogy legyen a népoktatás tökéletesítése, az iskolák számának szaporítása és a népoktatási törvény szigorú keresztülvitele az egész hazában. Ezt parancsolja helyzetünk, melyet a művelt népek sorában elfoglalni s megtartani akarunk. Erre tanít ezen becses könyv, melynek minden egyes lapját szomorú kedélyhangulatban betűzgetjük végig.

Biró Henrik székesfővárosi törvényhatósági biz. tag *beszéde* a budapesti kereskedelmi és iparkamara május hó 9-iki teljes ülésén az *önálló vámterület tárgyában*. Füzetalakban is megjelent s szerkesztőségünkbe is beküldtén, néhány szóval vele foglalkozni kötelességünknek tartjuk, annál is inkább, mert nagyban és egészben a szerző nézetével s eszmemenetével, de nem feltétlenül és nem mindenben egyetértünk. Téves a kamara nézete az agráriusokról, hogy azok egytől-egyig a közös vámterület hívei, mert ha Magyarország gazdait egyenként leszavaztatnák, kérdés, vajjon a nagy többség nem-e az önálló vámterület mellett foglalna állást. Felette örvendünk, hogy merkantilista ajakról hangzott el azon kijelentés, miszerint szónok nem barátja a szubventionált iparfejlesztésnek — akár csak mi — mert az szerinte — és szerintünk is — semmi egyéb, mint védekezés a vámközösség káros hatásai ellen. Szerző beigazolja, miként játsza ki Ausztria a magyar érdekeket, noha azokat szerződésileg teljesíteni köteles volna s miként dug tetemes hasznokat zsebre ezen uton. Az érdekes kis füzetet t. gazdatársainknak is ajánljuk elolvasásra.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Kisebb középirtok motorja.

Mit csináljon azon gazda, a kinek nincsen akkora birtoka, hogy nagyobb motoros ekét beszerezhesse, illetőleg azt jól kihasználhassa? Azért feltétlenül kívánatosnak és szükségesnek tartanám, hogy szakavatott egyén, p. o. tanár gyakorlati tapasztalatait ismertesse olyan motoros ekéről, a melynek nagysága s ára úgy van megválasztva, hogy kisebb kiterjedésű gazdaságok szükségleteinek egyaránt megfeleljenek, mert csak így pótolhatjuk az igen sokáig hiányzó kézierőt; miután a mai nap csak öreg ember vagy fiatal suhancz a gazdasági cseléd, a kik még nem-egész emberek s ezektől ez idő szerint lehetetlen sikeres és kifogástalan gazdasági munkát végezhetni, illetőleg kívánni!

Igaz ugyan a »Gazdasági Lapok«-ban olvastam a Fehér Miklós gépgyár részvénytársaság szabadalmazott »Locomobiloknak magánjáróvá átalakításáról« közleményt, hogy ezen rendszerű gözszántó készlet minden talajon való szántásra alkalmas-e, azt nem tudom? Mi az évi teljesítmény üzemeltetése? stb. jövedelmezőségi számítások ismeretlenek előttem.

B. Z.

Felelet. Köles, mint takarmány cz. kérdésre.

Ne tessék azt hinni, hogy a köles nem jó elegendő; ilyet csak felületesen lehet állítani. Igaz ugyan, hogy zöld takarmánynak kaszálva vizenyős és izetlen, az összes zöld takarmány között a leghitványabb, de még így is szokták herékkel, pillangósokkal keverten fejős tehennel etetni. Kérdező, mint birkatartó gazda, kétséget kizárólag szénának akarja kölesét levágni;

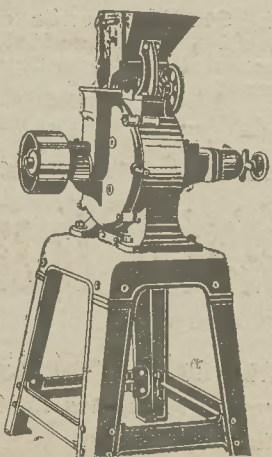
persze *virágzása kezdetén*, mikor a buga felső részében ez észlelhető. Az így levágott, jól száradt köles, merem állítani, egyértékű a muharal tápláló alkatrészek tekintetében. Azért írom így, hogy merem állítani, mert a köles széna vegyelemzése szakkönyveinkből hiányzik. Állítom pedig magjának és szalmájának kitűnő tápláló volta alapján; magja ugyanis fehérje dusabb az árpaénál, a zabénál és keményítőérték is van benne bőven; szalmája pedig az összes gabonákat megelőzi és egyenértékű a tengeri szárral; a polyvája is van olyan, mint a többi polyva.

A mi azonban azt a kérdést illeti, mivel etesük a kölesszénát, egészen más feleletet kell adnunk. Ha ugyanis e széna hatalmas száru, a mi ritka állás mellett, mint a kölest vetni szoktuk, bekövetkezik, legjobban a lónak; a lónak szénát adjuk helyette a juhoknak. Ha pedig, mint hibásan teszik néha, sűrű állás mellett vékony a köles szára, juhok is jó lesz, kivált anyajuhoknak, toklyóknak, mert bő fehérjetartalma a vehem és növendékállatok fejlődésére, később pedig a tejelésre kedvezően fog hatni. Végül megjegyzem, hogy *ha kivihető és jó termessel kecsegtet* a köles, én inkább magnak érlelném, magját, a mi házi használatra nem kell kásának és baromfi eledelnek, megdaráltatnám, kevés répara hintve adnám juhaimnak; szalmáját használhatóságának megfelelően értékesíteném, kevés törekjét pedig a zabtörökhöz keverten adnám valamilyen jószágomnak persze nem »more patrio«: »Tégy elébe, hadd egyék«, módon, hanem szakértelemmel.

Végh Kálmán, Mátyás.

Kisebb szakközlemények.

Salétromtelepek Kis-Ázsiában és Perzsiában. Eddig az volt a közhit, hogy salétromtelepek csak a délamerikai Chile és Argentina államokban vannak s a puszkaporgyártásnak ez a fontos nyersanyaga csakis onnét szerezhető be. Nagy garral dikciózott korábban erről Anglia és Németország kiblokkrozásának ez is egyik okaként szerepelt, mert Anglia azt hitte, hogy sikerülni fog neki Németországot és bennünket salétromban, illetve lőporban és lőszerben is kiéheztetni és kapitulációra bírni. Nagy volt azonban a csalódás akkor, mikor kiderült, hogy a német ipar mesterséges uton, a levegőből is oly bőséges salétrommennyiséget produkál, a mi a szövetségesek összes szükségletét bőven fedezi. Az angol számításokat még jobban le fogja azonban hűteni az, hogy kiderült, miszerint Kis-Ázsiában és északnyugati Perzsiában is bőséges salétromtelepek vannak, a mik eddig kihasználatlanul heverték. Perzsiában a lőporgyártás e nyersanyaga nagy és gazdag telepek fordul elő az Urmiató vidékén, valamint Teherán és Kum környékén. A perzsa állam eddig alig bányászott ki ebből valamit, főként azért, mert hiányzott a megfelelő szállítási és közlekedési lehetőség. A Kis-Ázsiában levő telepek pedig még jóformán fel sincsenek tárva, holott pedig az ott működő német geologus és bányászati szakértők megállapítása szerint Anatóliában, Karabunar vidékén, Kóniától délkeletre és az Aleppó vilajet tengerparti vidékén különösen gazdag salétromtelepek fekszenek. A Bagdad-vasut kiépítésével ez a vidék is bekapcsolódik a világforgalomba, a mikor is az odaözönlő német tőke és szorgalom gazdag és eredményes munkának nézhet elébe.

Kukoricza és gabonadarálók, lisztörlőmalmok.

Kézi- és erőhajtásra!

Gazdasági célokra!

A fennálló viszonyok következtében minden gazdának fontos érdeke, hogy **saját gazdaságában házilag** állíthassa elő a **szükséges darát és lisztet**. Erre a célra kitűnően beváltak »Monarch« malmaink, melyekkel a **legfinomabb darát** és egy szitaszekrény alkalmazásával **kenyér- és tésztaütésre alkalmas lisztet** lehet előállítani. Bárhol felállítható kevés helyet igényel. Kiörlés búzánál 85%, rozsnál 80% kb. **Szakember** nem kell. — Árajánlattal és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Dénés B. Betétitársaság
Budapest, Vilmos császár-ut 61/g.

TELEFON: 46—03.

Sürgönczim: DÉNES 46—03.

Uj eljárás a kazánkő eltávolítására. Kémiai és mechanikai eljárásokkal próbálták eddig a kazánkő képződésének elejét venni. Az összes kipróbált módszereknek azonban volt valami lényeges hibájuk: vagy túlságosan drágák, vagy hosszadalmasak vagy éppen tökéletlenek voltak úgy, hogy a technikusok állandóan tovább dolgoztak a probléma megoldásán. Most úgy látszik, hogy diadalmaskodtak az eddigi nehézségek fölött. A „Ztschr. für Dampfkessel und Maschinenbetriebe” közlése szerint új eljárást próbáltak ki, mely teljes sikerrel bíztat. E szerint a homoksugárfúvó tökéletesen távolítaná el a kazánkövet. A homoksugarat elülső végén meghajlított csövön vezetik a gőzkazánba és állandó forgatás közben fújtatják a kazánfalra. Így a kazánkő porrá őrlik. A port a gőz kiszívja és erre való porkamrában választja ki. Ez az eljárás olcsóbb és gyorsabb, mint a régi süritett levegővel hajtott kalapács. A régi kalapácsal pl. a 4-8 m. hosszú kazánt 14 óra alatt tisztították meg; a homoksugárfúvóval ugyanez a munka csak egy óráig tart. A kazáncső anyagát jobban kiméli a fújtató, a melylyel a rozsdahibákat (gödröket) is könnyebben lehet tisztítani, mint bármely más eljárással. (Vállalkozók és Iparosok Lapja. 1916. 10.) Lts.

Mesterséges kaucsuk. A német orvosok és természetvizsgálók 1912. évi vándorgyűlésen Hofmann F. leberfeldi kemikus és Harries kieli tanár bemutatták a mesterséges kaucsuk előállításáról szóló dolgozatukat és ezzel kapcsolatosan azokat a gummilabdákat, tömlőket, kocsikerékbevonatokat is, melyeket a szintetikus kaucsukból készítettek. A szintetikus kaucsukot isoprenből állítják elő, ezt pedig parakresolból nyerik. A háború folyamán a kaucsuk ára rendkívül felszökött, a mi az orvosi műszereket is nagyban drágította. A német kemikusoknak azonban sikerült a mesterséges kaucsuk előállítását olcsóbban elérni és ez a kaucsukot technikai célokra alkalmasabbá tenni. Ezen nagy jelentőségű felfedezésnek jótékony hatása remélhetőleg nemsokára szélesebb körben lesz érezhető.

A víz dezinficiálása kémiai anyagokkal. Vizpita (Berlin) kismennyiségű ivóvíz dezinficiálása céljából a vizet chlórmezzsel, brómmal, jóddal és hidrogén-szuperoxyddal kezelte, a kísérletek azonban általánosságban nem jártak a kívánt eredménnyel. Ezzel szemben ivóvíz gyors dezinficiálására igen alkalmasnak bizonyult a hidrogén-szuperoxyd karbamiddal kombinálva. A víz a nélkül, hogy kellemetlen szagot vett volna fel, rövid idő alatt csiramentessé lett. A készítményt a Bayer és társa eberfeldi cég hozza forgalomba. Szintelen üvegsövek kalciumhypochloridot, a barna üvegsövek pedig hidrogén-szuperoxydkarbamidot tartalmaznak. Minden egyes tableta, bármelyik készítményből, 1 liter vizet két perc alatt csiramentessé tesz.

HIREK.

A Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Gazdasági Egyesület elérkezettnek látja a szervezkedés munkájának idejét. Lelkes felhívásában sorompóba szólítja a hatalmas és népes vármegyének minden gazdáját. Nemcsak reméli, de bizton el is várja, hogy a kibontott zászló alá áll és soraiba lép e megye min-

den gondolkodni tudó érdemes gazdája. Nem kívánunk — ugymond — nagy áldozatokat. Mindenki annyival siessen támogatásunkra, mint a mennyi tőle telik! Az 1000 holdon felüli birtokostól joggal elvárhatjuk, hogy alapítóink sorába lépjen; a városoktól és községektől, mint örökös tagjainktól, évi aránylagos támogatást kérünk: közép-birtokosainkat és bérlőinket rendes tagjaink közé kívánjuk számítani; a földműves gazdaszövetkezt pedig kedvezményes tagokul óhajtjuk egyletünk számára megnyerni. De számítunk a szervezkedés nagy munkájában mindazok támogatására, a kik már eddig is zászlónk alatt sorakoztak, de kerjük a nép értelmi vezetőinek: a lelkeskedő papságnak, a jegyzőknek, a tanítóknak, a bérlőknek és gazdatiszteknek segítségét is, a kiknek jó példáját szívesen követi a nép. Fogjunk kezét pestmegyei gazdák s vállvetett munkánk fényes eredményével buzdítsuk követésre Magyarországnak minden gazdáját. Azt akarjuk, hogy kitartó munkánk nyomán a Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Gazdasági Egyesület tagjainak száma már a közeljövőben elérje, sőt túlhaladja a 10.000-et. A felhívást gróf Keglevich Gábor egyesületi elnök, gróf Ráday Gegeon főispán, választmányi tag, Fazekas Ágoston alispán, alispán, gróf Teleki József alelnök, dr. Hajós József alelnök, Darányi Béla alelnök és Horváth Jenő ügyvezető-igazgató irták alá.

A Bácska termése. Szabadkáról írják: A közigazgatási bizottság 11-iki ülésén a közigazgatási felügyelő az idei termésről szóló jelentést terjesztette elő, a mely szerint terméskilátásaink búzából, rozsból és árpából közepesek, zabból pedig közepesenél jobbak. A tengeri nem mindenütt kifogástalan, van közöttük silány is, sok helyütt pedig drótféreg pusztítja. A burgonya-, komló és takarmánytermés kilátások jók. A kora tavasszal fellépett rozsdá pusztulással fenyegette buzatermésünket és csak a kedvező időjárásnak köszönhető, hogy a fenyegető veszedelmet elkerültük, Szabadka területén több gazdaságban használtak fel nemesített magvakat, a melyek a tapasztalat szerint a rozsdának és a megdőlésnek ellenállanak. Az aratási munkálatok a hadifogoly és orosz-lengyel munkásokkal biztosítva vannak. A buza- és árpa-termés már le van aratva, a behordás, sőt néhol cséplés is megkezdődött, sőt néhol a zab aratásába is belefogtak.

Az aratás Szatmár megyében. Szatmárnémeti város törvényhatósága a minap tartotta július havi közgyűlését, a melyen bejelentették, hogy az aratás a rendes időben nyer befejezést.

Mozdonysízkák által okozható terméskárok megelőzése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 43.613/III. szám alatt valamennyi magyarországi vármegye és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságának utóbbi körrendeletet küldte:

A mozdonyok által a lábon álló és főleg a már learatott mezei terményekben okozható tüzkárok lehető megelőzése a mostani háborús viszonyok között fokozott jelentőséggel bír, az ez irányban való gondoskodás is hozzájárul ahhoz, hogy minden rendelkezésre álló gabona a fogyasztás részére biztosítható. Szükséges tehát, hogy a mozdonyok által okozható terméskárok megelőzésére vonatkozó szabályok megtartassanak.

Ilyen szabályokat tartalmaz hivatali elődömnök 1900. évi május hó 30-án 6155. szám alatt kiadott és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához intézett ama rendelete, mely szerint a mozdonyok által a mezei terményekben okozható tüzkárok csökkentése céljából a törvényerejű vasutüzleti rendtartás 99. §-a alapján az a távolság, melyen belül a vasuti vonalak mentén behordásra kész termények el nem helyezhetők, kilenczvenöt méterben állapított meg és egyszersmind elrendeltetett, hogy azok a termelők, a kiknek birtokán a termény erre a távolságra a terület keskenységénél fogva el nem helyezhető, terményeiknek a lehető legrovidebb idő alatt lehető elhordására köteleztessenek.

Hazafias kötelességévé teszem tehát a bizottságnak, hogy a közforgalmi gőzüzemű vasutak mentén fekvő községek előjáróságait soronkívül utasítsa. miszerint idézett rendeletet újból minél kiterjedtebb mértékben haladéktalanul közhírré tegyék, e rendelet foganatosítása céljából szükséges intézkedéseket tegyék, a bizottság pedig e rendelet pontos végrehajtását a legerélyesebben ellenőrizze.

Az idézett rendelet közhírré tétele alkalmából a községi előjáróságok ajánlják a gazdaközönség figyelmébe azt is, miszerint a mozdonyok által okozható terméskárok csökkentés céljából kívánatos volna az is, hogy:

1. a pályamenti birtokosok, illetve bérlők a mezei termények learatását ott, a hol a termés egyenlően beérett, a vasúthoz legközelebb eső részen kezdjék meg;

2. a tarlót a vasút felől mindjárt a learatás után tisztogassák fel és a pályával párhuzamosan haladéktalanul védőbarázdákat szántsanak.

Végül megjegyzem, hogy a jelen rendeletemet az összes hazai közforgalmu gőzüzemű vasutakkal is közöltem azzal a meghagyással, hogy jelen rendeletben foglaltak végrehajtásánál a közigazgatási bizottságokkal támogassák és e rendelettel német ellentétben levő állapotok megszüntetése végett konkrét panaszait maguk, vagy erre hivatott közegeik az illetékes közigazgatási bizottságoknál terjesszék elő.

Budapest, 1916 június hó 28-án.

Az aratás Bihar megyében. Nagyváradról írják: Bihar megyében az aratás teljesen rendben ment végben, úgy hogy tömegesen jelentették a gazdák a munkabizottságnál, hogy a munkát teljesen befejezték, nincs többé szükség az arató katonákra és foglyokra. A vármegyében elszórtan több helyen van ugyan le nem aratott buza, de ez oly kevés, hogy a tulajdonosok a maguk házi erejével is learathatják. A cséplés elé teljes megnyugvással néz a vármegye gazdaközönsége, mert ennél már az asszony- és gyermekmunkaerő is fölhasználható. Legutóbb több nagy gazdaságból is jelentették, hogy a kiadott munkaerőre többé nincs szükség.

Birtokeladás Arad megyében. Aradról írják: Arad megyében a napokban két nagyobb birtok jutott eladásra. Az egyiket, a 900 kis holdas kaszaperi birtokot Kállai Béni volt közös pénzügyminiszter özvegye adta el, 700 holdat a nagybányai gazdák vásárolták meg kis holdankint 1350 koronaért, a másik 200 hold a mostani bérlő egyik intézőjének tulajdonába ment át. A Spilka-féle ugyancsak Kaszaperen lévő 700 holdat pedig egy hódmezővásárhelyi hadseregállító szerezte meg kis holdankint 120 koronaért. Ezen a birtokon különösen sok dohány és hagyma terem. Egy hold hagyatarmést 3000—4000 korona értékűre becsülik.

Fehérjetermelés élesztőből. Hérics-Tóth Jenő, a ki a szerves kémia terén a háborúval kapcsolatban felmerülő kérdéseknek avatott tanulmányozója, tanulmányt irt a fehérjének és zsírnak élesztő segítségével való termeléséről. Ismerteti az erre nézve Németországban kinálkozó megoldást, a hol 70,000,000 hektoliteres sörtermelés mellékterméke gyanánt 1,000,000 q sörélesztő válik szabaddá. Ennek ott az a jelentősége, hogy Németország ma évente 15,000,000 q emészthető fehérjét kénytelen még importálni s a sörélesztő 63-8%-a fehérjéből áll. A sörgyárak azonban ezt az értékes terméket eddig nem hasznosították kellőképpen, most azonban, kivált a fogolytáborok élelmezésénél, nálunk is, Németországban is oly kedvező tapasztalatokat szereztek, a mi a figyelmet a tápélesztőre terelte. A termelés kereskedelmi része azonban még szabályozást kíván. A takarmány-élesztő árát a háború előtti 24 márkával szemben mm.-kint 28—34 márkára emelték hivatalosan, ezzel szemben a nyersanyagból történt terszerű temelés költsége 100 márkát igényel. Egy q takarmány-élesztő előállításához ugyanis 100 kg cukor kell, a melynek ma adómentesen 25 márká az ára q-kint. Szükséges továbbá 1 q ammoniaszulfát, a mely 35—45 márkába kerül. Nálunk 1912—14-ben 2—4 K volt egy q sörélesztő ára, ma pedig csak 1 K. Az elté-

Elsőrendű

Gép- Motor- Henger- Cséplő- Világító- OLAJ

csakis vegyelmezett minőségek.

Süritett gépzsir, 'Uzó' kocsikenőcs.

Extraprima országosan elismert

Hajtó- Kötő- Varró- **SZIJ.**

Szijviasz. Gyanta.

Amerikai HOYT csapágyfém.

Asbestárak.

Gummitömitések.

1^a aczél dobsinek,

zsirozók, olajozók, Stauffer-kenőszelenczék, forrcsőkefék, szénlapátok, armaturák, szerszámok és mindenemű műszaki cikkek.

Teljes malom- és fűrészbereendezések.

Schvarcz József és Társa

műszaki cégnél,

Budapesten, Vilmos császár-ut 53.

Saját ház. Alapítva 1884.

Sürgőnyczim: Uzó Budapest.

TEXTIL

az új erőpapirspárga

a legerősebb spárga

kiválóan alkalmas

szőlőkötéshez

zsákkötéshez

és minden máshoz.

Gyártja:

Magyar Textilipar r.t.

R. ZSAHEGY-FONÓGYÁR.

rest az magyarázza, hogy nálunk békeidőben a mesterséges táplálóanyag-iparnak egyelőre nincs jelentősége. Hérics-Tóth tanulmánya azonban rámutat a kérdés nagy jelentőségére. Ha ugyanis — mond — tekintetbe vesszük a hadviselés óriási ammónia- és salétromsav-szükségletét, akkor gondoskodni kell arról, hogy ezeket az anyagokat a békeidőben is fokozott mértékben gyártsuk. A békeidőben ezek a gyárak a mezőgazdaság ammónia-trágyaszükségletét s a takarmány- és táplálék-élesztőipar ammóniaszükségletét látták el. A német kormány máris tervezi, hogy évi 300.000 q takarmányélesztő gyártására rendezkednek be, a mivel mintegy 1/2 millió darab tenyészmárha tejhozadéka lesz a német fogyasztásnak biztosítva.

A gabona gyors elszállítása. Tavaly tudvalóan gyakran megtörtént, hogy a termelők rajtuk kívül eső okokból nem tudták idejében vasútra adni a gabonát. A gabonaközpont most táviratilag értesítette bizományosait, hogy a mennyiben a kiutalt gabona szállítása vagyonhiány, árufélvétel korlátozás, vagy munkáshiány folytán nehézségbe ütköznék, ezeket a gátló körülményeket azonnal hozzák a középpont tudomására. Ebben az esetben ugyanis azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket.

A tavalyi gabonafőliség. Az ország területén az 1915. évi termésből sok olyan buza és rozstétel maradt vissza, a mely eddig különböző okokból nem nyert lebonyolítást. A szóban lévő mennyiségeket azonban most a katonai hatóságok részére veszik igénybe s így azok lebonyolítására, illetően átvételére katonai munkaerőket rendeltek ki. A középpont bizományosainak ma tudomására is hozták, hogy a katonai hatóságok az átvett mennyiségről elismervényt adnak.

Mezai vasutak létesítésének megkönnyítése. A kereskedelemügyi miniszter értesítette az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy az ideai szukorrépatermés biztosítása érdekében szükségeseknek mutatkozott intézkedések körében gondoskodott arról is, hogy az erdei vasutak építését engedélynek megadására vonatkozó, a kereskedelemügyi miniszternek 5298—III. számú körrendeletében megállapított egyszerűsítések és könnyítések minden gazdasági ágának keretében létesítendő saját használati vonalra s általában minden emberi, vagy állati erőre berendezendő vasútra [s kiterjesztessenek a hadiszolgáltatásoktól szóló 1912. LXVIII. t. cz. hatályának tartamára.]

A hadifogyók munkaidéje. Az aratási munkák elvégzéséhez fűződő nagyjelentőségű érdekek figyelembevételével a pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság a hadifogyó tábor parancsnokságához és a területén levő törvényhatóságok munkabizottságaihoz beosztott tisztetekhez oly értelmű rendeletet adott ki, mely szerint a mezőgazdasági üzemekben alkalmazott hadifogyók munkaidéje és munkaszünete tekintetében ugyanazok a szabályok irányadók, mint az ugyanazon munkánál és ugyanazon helyen alkalmazott polgári munkásokra érvényben vannak. A hadifogyó munkások kiadásáról szóló szabályzatban kitüntetett munkaidő tehát csakis kizárólag az ipari üzemekre vonatkozik, a mezőgazdaságnál alkalmazott hadifogyók ellenben napkeltétől napnyugtáig tartoznak dolgozni. A gör. kath. és gör. kel. vallású hadifogyók részére munkaszüneti napnak kizárólag augusztus 19-ike tekinthető f. évi augusztus 31-ig.

Kukorica-olaj. Az Országos Központi Hitelszövet. kezelt mezőgazdasági osztálya több mint egy esztendeje foglalkozik a kukorica-olaj kérdésével. Eredetileg azt tervezte az OKH, hogy tagjai kukorica-termésének jobb értékesítése és a tengeri terelés hathatós emelése céljából létesítsen kukoricaolaj-gyárakat. A megoldást lehetetlenné tette az, hogy közben a kukorica szabad forgalma is különböző korlátozásnak vettették alá. De az OKH nem hagyta abba az országos érdekű tanulmányozását, hanem foglalkozott a kukorica csíráztatásának malmok utján való megoldásával. Ezek a tanulmányok felkeltették egy a hadügyminiszterium, mint az osztrák kormány figyelmét, de kezdett vele foglalkozni a német kormány is. Báró Korányi Frigyes ügyvezető igazgató előterjesztésére a magyar kormány megbízta Korányit, hogy Nagybecskerekben amerikai rendszer szerinti kukoricacsíráztató-gyárat létesítsen, másrészt pedig az illetékes szakkörökkel szervezze a malmokat oly célból, hogy a kukorica-darálásnál a csírák, a melyekben az olaj van, választassanak külön, a mely eljárás ugyan kevésbé tökéletes, mint az amerikai rendszer, de gyorsabban s könnyebben általánosítható. A kukoricacsírázat az OKH az állam rendelkezésére fogja bocsátani, a mely intézkedni fog az olaj kivonása iránt. Az Országos Központi Hitelszövetkezet javaslatai megtételénél irányelvül tüzte ki, hogy azok a gazdák, a kik hazafias megértéssel csíráztatni fogják a saját házi szükségletüket, ne csak ingyen kapják vissza a darát, hanem a csírák elvohásáért tisztességes prémiumban részesüljenek, másrésztől azok a malmok, a melyek a csíráztatással kapcsolatban végzik majd a darálást, szintén megfelelő szép munkadíjat kell

hogy kapjanak. Minthogy az egész akcióból kizáratik a magánnyereszkedés és az elkállható nyereség majdnem egészben az államé lesz, biztosítva van, hogy ez az akció azon felül, hogy a gazdaságközönségnek biztosít előnyöket, magának az államnak is új jövedelmi forrást nyit.

A szőlők állása. (A szőlészeti és borászati felügyelők jelentése július elsejéről.) Budapesti kerület. A remélhető termés gyenge közepesnek mutatkozik, sőt helyenként rossznak mondható. A borárak emelkedőben vannak. 1915. évi bor ára hektoliterenként 135—160 K. Szegszárdi kerület. Közepes, helyenként gyenge, sőt rossz termésre van kilátás. Bor ára 120—130 K. — Pécsi kerület. Közepes, némely vidéken gyenge termés várható. A bor ára hektoliterenként 130—180 K. — Tapolcai kerület. A terméskilátások elég kedvezőek, középtermés várható. A bor ára hektoliterenként 140—160 K. — Soproni kerület. A szépen mutatózó terméshezám mindinkább csökken. Borkészlet csekély. — Pozsonyi kerület. A peronospora miatt a termés egyre kevesedik. A bor ára 130—180 K. közt ingadozik. — Balassagyarmati kerület. A peronospora terjedése és jégverés folytán az eddig jó közepesnek mutatózó termés 15%-a elpusztult. Uj bor ára hektoliterenként 115—160 K. — Egri kerület. Terméskilátás jó és közepes. A bor ára 135—155 K. közt váltakozik. — Miskolci kerület. Középtermés várható. A bor ára 135—145 K. — Tarczali kerület. Tartós szárazság mellett a peronospora szünőfélben van s a fűtőket eddig még tönkre nem tette, ott igen jó és bő termésre van kilátás. — Beregszászi kerület. A szőlők fejlődése kedvező. Közepes termés várható. Tavalyi bor ára 125—140 K. — Szatmári kerület. Terméskilátás közepes. A bor ára 125—140 K. közt váltakozik. — Bihardíószegi kerület. Közepes termésre van kilátás. — Ménési kerület. Közepes termésre van kilátás. A bor ára hektoliterenként 120—140 K. — Fehértemplomi kerület. Egyes jól permtezett szőlőkben közepes termés, nagy átlagban azonban gyenge termés várható. Békés- és Csanád vármegyék között talaju, sik fekvésű szőlői kivesszőben vannak. — Nagyenyedi kerület. A szőlő fejlődése szép. Peronospora itt-ott kis mértékben mutatkozik. Uj bor ára hektoliterenként 120—180 K. — Dicsőszentmártoni kerület. A szőlő fejlődésének a száraz, meleg idő igen kedvez. A peronospora több helyen mutatkozik. A bor ára hektoliterenként 140—200 K.

A nagykorösi gyümölcskivitel. A nagykorösi uborka-export után most megindult a gyümölcs kivitele is. Naponta 10—15 vagon gyümölcsöt szállítanak el a termelők. Barackkért egy koronát is fizettek. Vörös szilvát is hoztak már piacra. Nagy kereslet volt a zöld bab iránt.

Melasz a horvát gazdáknak. Zágrábból írják: A zágrábi horvát-szlávon gazdasági egyesület, tekintettel a tengeriben s a gabonafélékben mutatózó hiányra, elhatározta, hogy a melasz-takarmánnyal is segítségére lesz a horvát gazdáknak. E célból máris nagyobb mennyiségű melaszt szerzett be s ezt métermázsánként, a zsákot is beleértve 46 K-ért árusítja.

Millió birtokvétel. Mint értesülünk, a Parcellázó-bank Győr közelében levő pillingeri nagybirtoka a napokban gazdát cserélt. Az új tulajdonos Ländler Ákos nagykanizsai földbirtokos 1.2 millió koronát fizetett a nagybirtokért.

A hadi ipar önzetlensége. A háború következtében beállott rendkívüli viszonyokhoz való gyors alkalmazkodásnak gyors tanujelét szolgáltatotta eddig is Salgó és László cég, Budapest, V., Nádor-u. 20., mely a háború előtt kizárólag zsák-, ponyva- és kötélárú nagykereskedéssel foglalkozott. A világháború első évében, dacára a technikai új berendezések óriási nehézségének, egy nagy teljesítő-képességű impregnáló gyárat rendezett be és ma igen tekintélyes szállítója a hadseregnek ponyvákban, zsákokban, szalmazsákokban és sok más e szakmába vágó cikkekben. E cég legújabb eredeti manillafonal gombolyító-gépet nagy költséggel szerzett be, hogy az aratógéphez szükséges fonalat ugyanugy falgombolyítsa, mint az Amerikából importált manillát, hogy elejét vegye a manillapótló anyagoknál oly gyakori hibának, miszerint a fonaltartályba a gombolyag nem fér bele, vagy a használatban összecsomósodik, dacára annak, hogy ezen investíció a rövid időnyben ki sem fizetődhetik.

S Z E S Z

A szeszületben e héten az üzletmenet szűk korlátok között mozgott és nagyobb forgalom alig fejlődött ki. mert a kínálat is korlátozott és készletek hiányában csak kisebb tételek kerültek elszállításra.

A pálinka- és rumüzletben stagnál a nagyban üzlet és még olcsóbb árak mellett sem akarnak a vevők nagyobb tételeket vásárolni. A megjelent

likőr- és rumgyárak szabályozásáról szóló rendelet még inkább tartózkodottabbá tette a vevőket.

Denaturált szeszben még mindig élénk a kereslet, azonban gyér kínálatok folytán csak kisebb tételek kerültek forgalomba a pénzügyminiszter által előírt árban.

Köntingens nyersszeszben e héten nem volt kínálat.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1916. évi július hó 21-ik napján.

Hozatalok és árak.		Árak
I. Szálas takarmányok.	Főhözatal mm.-kint	füllérekben
1. Réti széna I. rendű, ó	—	szekér
2. " " II.	—	"
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	80	2000—2700
4. " " II.	55	1600—1900
5. Sarjuszéna	—	"
6. Muharszéna	—	"
7. Luczermaszéna	25	2400—3000
8. Lóheroszéna	—	"
9. Kölesszéna	—	"
10. Zabos búkköny széna	10	2100—2500
11. Takarmányszalma (árpa)	—	"
12. Tengeriszár	—	"
Összesen szálas takarmány: 170 szekér		
átlag á 1000 kg. Összes súly: 204,000 kilogramm.		
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	27	szekér 1200—1500
14. Zsuppszalma	10	" 1400—1500
15. Szalmaszecska	—	"
16. Rétszéna III. rendű, osomagolásra	75	" 1400—1500
Összesen szalmaféle: 42 szekér		
átlag á 1000 kg. Összes súly 42000 kilogramm.		
Legtöbb széna érkezett honnan? Alsónémedi, Ocsa és Laczháza.		
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllő és Soroksár.		

NYILTTÉR.

É rovaiban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban
sikerül, ha mindjárt születésük
után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályosírak a legveszedelmesebbek
az ujszülöttekre és ezek ellenében módunknak
van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 39. sz. a.
készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye
hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak
és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Manillafonalat aratógéphez

valódi manillát és manillapótlót, továbbá

zsákot, ponyvát,
gazdasági kötélárut
szállít:

Salgó és László zsák- és ponyvagyár,

fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár

Budapest, V., Nádor-utca 20.

Telefon: 160—82. Telefon: 163—16.

Sürgőnyezim: MAXALGÓ.

Felölős főszerkesztő, kiadótlajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

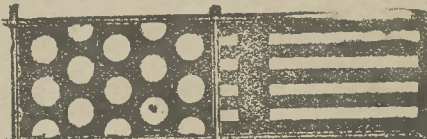
STAHEL és LENNER

trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyal föld, Országbiró-utca 44—46. sz.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ
GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítá-
sára és osztályozására.

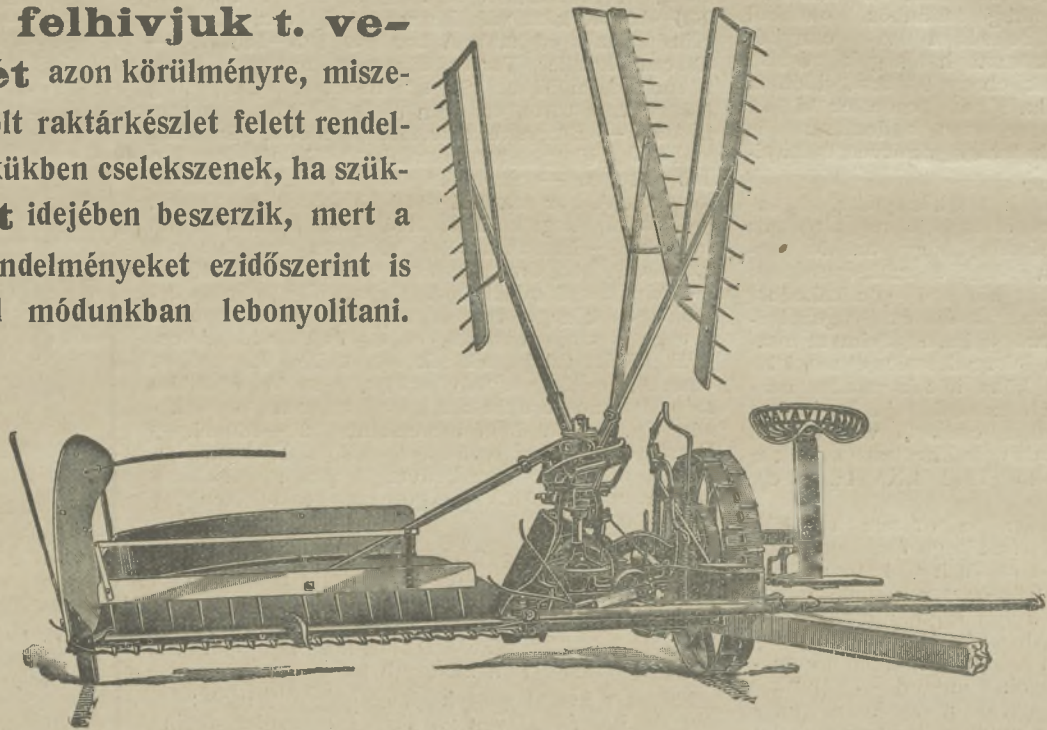
TÖREKROSTÁK és min-
denfajta **LEMEZROSTA**
gőzcséplőgépek számára.

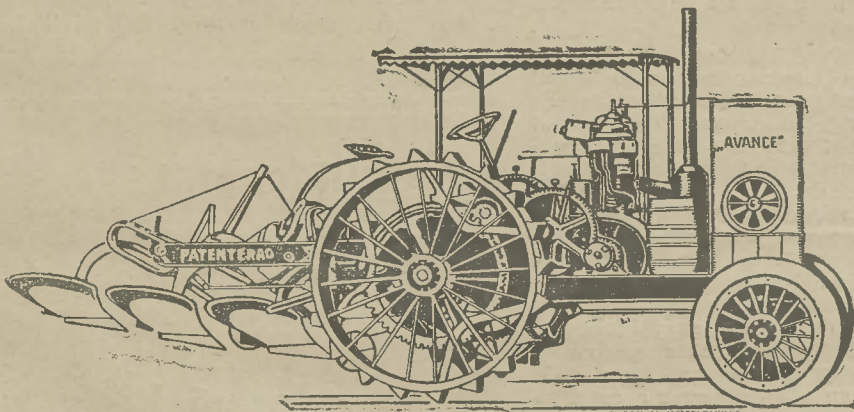
Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, szénaforgatóink és gyűjtőgereblyéink

elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszerint még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. ve-
vőink figyelmét azon körülményre, misze-
rint már csak igen korlátolt raktárkészlet felett rendel-
kezünk, miért is saját érdekükben cselekszenek, ha szük-
ségletüket **már most** idejében beszerzik, mert a
nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszerint is
már csak fokozatosan áll módunkban lebonyolítani.

„AVANCE” NYERSOLAJMOTOREKÉNK

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért
szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és
áttekinthetőségével páratlan népszerűsége telt szert
és országszerte általános érdeklődést keltett. Jelenleg
— a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlá-
tolt számú ily szántógépkészlet áll őszi szállításra
rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkezendő
gépek legtöbbje előre eladatott, komoly érdeklődők
csakis azonnali előjegyzés esetén tarthatnak számot
„AVANCE” motorekére.

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZŰCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgönczim: „Kultur” Bpest.